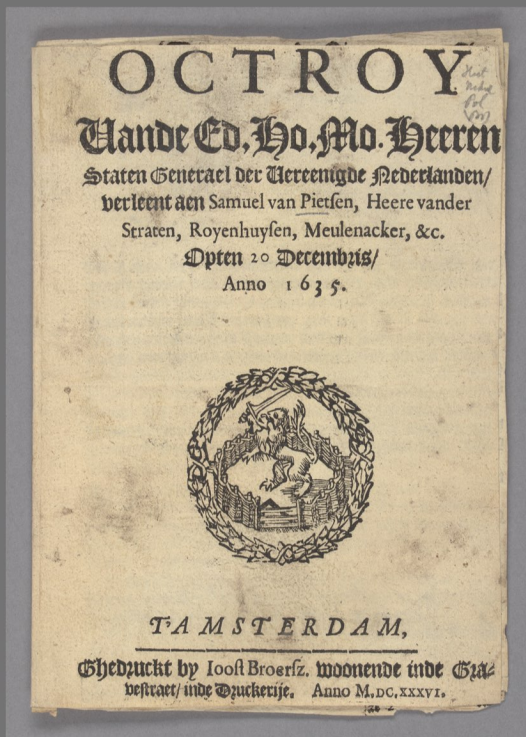

/ Pietsen, Samuel van

Octroy vande Ed.Ho.Mo. Heeren Staten Generael der ...

Tryck // / I25 B 14 c Br. 1635 Pietsen, Samuel van

Tillkomstår 1636

Digitaliserad år 2019

National Library
of Sweden

OCTROY

*Hand
redig
fol
107*

Vande Ed. Ho. Mo. Heeren

Staten Generael der Vereenigde Nederlanden/
verleent aen Samuel van Pietsen, Heere vander

Straten, Royenhuyfen, Meulenacker, &c.

Opten 20 Decembris/

Anno 1635.

T A M S T E R D A M,

Ghedrukt by Iooft Broersz. woonende inde Gra-
vestraet/ inde Druckerije. Anno M. DC. XXXVI.

O E T R O Y

Staat der Republiek der Vereenigde Nederlanden

Gezamenlijke Staten van Holland, West- en Oost-Indien

Gezamenlijke Staten van Friesland, Hoorevander

Staten, Groningen, Overijssel, Gelderland, Utrecht

Op den 20 Decembris

Anno 1635

T M S T E R D A M

Printed by Joost Koenig, in Amsterdam Anno 1635

E Staten Ge-

nerael der Vereenighde
Nederlanden / Allen den ghenen
die desen sullen sien ofte hoozen
lesen / Saluyt. DOEN TE
WETEN, Dat wy ontfan-
ghen hebben d'oormoedige Sup-
plicatie aen Ons gepresenteert by
Samuel van Pietsen, Heere van-
der Straten, Royenhuyfen, Meu-

len-Acker, &c. Inhoudende / hoe dat hy Vertoonder met
grootte moeyte ende industrie ghevonden ende ghepractiseert
hadde sekere Inventie / noyt hier gesien ofte gehoozt / bestaen-
de int maken van Linnewater / grof ende fijn Cassetaen van
alderley coleuren / ende Lepzen / van wat soorten de selve soude
mogen zijn / die hy kan doen bereyden op eene alsulcke maniere
datter gantschelijck geen Water / vochtighent / koude ofte wint
dooz en penetreert / jae geen heete Olye / brandende Vet / Bran-
dewijn / Bis / ofte oock geen sterck water / ende dat op alderley
fatsoenen van coleuren / hoe de selve oock soude moghen zijn /
geene upt-gesondert / Alles naer breeder Inhoudt vande Me-
mozie hier nae-volgende geïnserceert.

Voor eerst salmen van dit Linnewaet kunnen maken alle
Tenten / met een enckel van 't geseyde Linnewaet / datter
noyt een druppel Water sal dooz gaen / hoe steck datter slach-
Regens sullen kommen / 't welck inde gemeene Tenten ander-
sins een groot ghebreck heeft.

Ende sullen dese Tenten oock veel lichter om verboeren zijn
en gemakelijcker om op-rechten / alleen dooz een Man / daer
andersins drie ende vier Man moet met besich zijn.

Dat oock 't selve Lpwaet / veel ende onghelijck stercker sal
zijn dan ghemeen Lpwaetgaet / vast / ende by na onverrottelijck /
dooz dien dat de vochtighent blijft upt-gesloten / soo dat de helft
van den draet maer en kan nat worden.

Ja by dien datmen het selve Lpwaet over beyde zijden wilt doen bereyden/ghelijck het grootste daer van uyt-wijst/sal't Lpwaet by na onverröttelick blijven / ende salmen dit Lpwaet dan wel mogen het onberderffelic Lpwaet noemen/mits dat de locht ende 'tWater vanden dzaet werden uytgelloren/ soo dat houdert Jaeren en meer/ 'tselbe sal onverröttelick blijven.

Ende sullen dese bereyde Stoffe soo sacht om handelen wesen als een Spongie.

Ten tweeden sal dit Lpwaet konnen ghebesicht worden vooz de Arme quade ghekleede Soldaten / om des Nachts ende des Daeghs in den kouden Winter op Sinternelle te staen.

Want dit Lpwaet heeft dese eygenschap/ dat by dien niemant moeder naeckt in 't hartste vanden Winter hier van een enckel Hembt ofte Keel over 't lijf daer van aen dede/ gelijk de Schippers haer Ppen maken.

So sal den Soldaet/ ofte wie het aen heeft dapper staen sweeten/hoe dattet oock soude moghen Wapen ofte vriesen.

Want also dit Linnewaet geen sweet ofte Locht-gaten heeft/ soo blijven al de dompen van ons lichaem als in een stove onder den Kock/ende maken daer terstont so de warmte dat wonder is.

Ja is de waerheyt/dat by dien niemant een enckel van dit Linnewaet neme/ende legge het op Is ofte Sneeu/gae daer op leggen/en decke hem met een enckel van 't selve vooz decksel.

Alsoo dit Linnewaet de koude van buypen uyt/ende de warmte van binnen in sluyt.

Soo salmen daer onder warm / ende terstont aen het sweeten geraken/datmen genootsaeckt sal zijn hem selven 't ontdecken.

Sal derhalven dit Linnewaet 't zy grof ofte fijn/ een wonder goet gerief geben vooz alle Schippers/Stier-luyden/Woofs-gesellen/die op koude Landen af/ en aen zijn waerende.

Want gheen decksel / Bondt ofte grove Ppen en konnen de warmte geben/ dat dit Lpwaet is ghebende.

Desghelijcken sal dit Linnewaet vooz de arme Disschers konnen ghebesicht worden/ en sullen vooztaen de groote zwaere kostelijke Laersen wel konnen derven.

Mits dat sy van dit Lpwaet sullen konnen maken een geheel

over-

o^{ber}-trecksel aen haer Lijf/daer noch Water ofte koude vooz sal trecken/ende dat vooz een kleyn gelt/ ende langh van dupzen.

Salmen hier van oock konnen ghemaken Vrandt-Emmers/ ongelijk veel lichter om gebruycken / ende minder van perijckel in het af-werpen/ beter koop ende langher van dupzen.

Sal dit Lpwaet seer gherieffelijck zijn vooz alle Soetelaers in 't Leger/ende oock vooz particuliere soldaten.

Mits dat daer van sullen gemacce worden Emmerkens groot en kleyn/ diemen toe-gevouwen heel plat als een Blaes sal konnen packen/ en op Wagens met hoopen/sonder letsel sal konnen met voeren.

Ende sullen de Kuyters haer oock konnen versien van alsulke sacken / om haer Haber ende andere nootsakelijckheden vooz den regen in te packen.

Ende gelijk het somtijden gebeurt/dat de Kuyters verre upt haer Quartier daghelicks haer Paerden moeten gaen wateren/ sullen de selve in de ghesepde Sacken haer Water in het Quartier konnen met nemen vooz een dach of twee.

De selve sullen daer van oock konnen gemaken haere Mantels of Casacken vast tegen den regen/heel licht/maer bysonderlick goet teghen de koude dat wonder is.

Sullen daer van haer oock konnen versien van Leerssen of overtrecksels van Leerssen/Holsters van Pistolen/en so voorts.

Sal dit Lpwaet vooz al seer aengenaem zijn vooz alle Backs Wagens/Verdecksel van Carossen/Overdecksel van Schuyten ende Kramers Tenten.

Want de Oly Verwen/ Wasch/ Peck/ of ander p^racktijcken/ tot nu toe ghebesicht/houden gantsch gheen standt / bersten upt van het Driesen/ofte droogte vande Sonne/ twelc in dit Linnewaet niet te verwachten staet/wat geweldt darinnder oock mede doet/also dit hoe onder hoe taper ende vaster wert.

Ende sal den Inventeur dit Linnewaet oock op een secker manier bereyden/dat het soo effen glat als een Diamant sal zijn/ ende dat tot een groot gherief vooz de Schilders/ de welcke daer op sullen konnen Schilderen als op een Glas oft op een Papier

dat daer niet een nopken of oneffen draet sal ghespeurt worden.

Ende sullen haer Doecken onberottelick langh dupzen / sonder in honderden Jaren te bersten of af te schilveren / al hangen die by ongeluck haer Schilderijen jegens vochtige muren / dat andersins een groot gebreck heeft in haer berepde doecken.

Ende sullen sy-lieden Schilders de selve berepde Doecken al vooz een goeden ende redelijcken prijs bekommen / niet veel dierder dan haer Doecken nu kosten.

Ende werdt dit Linnewaet ghemaecht van allerley koler so men verdencken mach / of hebben wilt / oock Vergult / Verzilvert en Bron Colour.

Sal dit Linnewaet heel goedt ende gherieffelijck zijn om alle kostelijcke Waren in te packen.

Mede couverten van Hoeden / vooz alle couverten van Koffers / Probian. Manden / Bossjetten / Malen / Valisen ende dierghelijcken / als mede om de Laet-gaten van het Gheschut mede te bewaeren.

Item / Couverten vooz Tafel-kleederen / want sy Det / Oly / ofte eenigh nat / 't zy hout ofte heet / en penetreert of en gaet daer niet dooz / soo dat het alles beschermt dat daer onder licht.

Tae soo pemanden bzandende Lack / heete Oly daer op giet / sal niet penetreren / 't gaet vast.

Sal een wonder goet gherief geven vooz alle Officieren ende Adelbozsten / die des nachts in sneeu / windt / koude ende reghen de Ronde moeten doen / alsoo sy warm met een lichte vracht / sonder nat te worden konnen gaen aen haer voeten ende heel Lichaem.

Besghelijcken vooz alle de gene die de Nacht willen gebruycken sullen een heel lichten Nacht-rock vooz Koude ende Regen konnen ghebruycken / alle Boden ende reysende Voetgangers / alle Boeren in het Veldt werckende / ende soo boozts.

Den Inventeure sal hier van dock gereet doen maken Taffeta ofte Lampers / waer van pemandt een ghebeelen Mantel sal van allerley colour konnen in synen snuyt-doeck inden sack hebben / om in tijde van noodt / 't zy op open Wagens vooz Regen /

of in

of inden Winter in de Schuyten vooz de koude warm te sitten
zweeten/ in plaetse van te sitten klipper-randen.

De Dienst-boden sullen van het vooz-ghesende Lpwaet doech
kommen maken haer Schozten/ Doozschoten ende Lijfgens/ van
alfulcken colour als sy begeeren/ ende sonder datmen sal kommen
sien dat het Linnedwaet is / alles tot bescherminge tegen nattig-
heyt/ ende warmte teghen koude.

Vesghelijcks alle ander Ambachten die niet hot Waeter om-
gaen/ sullen hier van haer ober groot gherief kommen nemen.

Met hondert andere saken hier verswoegen om redenen/ ende
is hier niet vooz-geworpen/ of 't is over waerachtigh.

Ende alsoo hy Suppliant vele onkosten hadde aen-gewent
omme de selve Inuentie goet ende wel te practiseren / ende
de selve ten profijte vande Ingesetenen deser Landen geerne in
het werck soude doen stellen/ daer toe alreede conighe dussenden
geimploneert zijn inde onkosten/ ende beducht wesende / dat hy
pemanden van syn Werck-volck of andere/ dese Inuentie soude
getracht worden nae te maken/ dewelcke souden upt-geven deug-
delijck te wesen/ende van des Suppliants werck/ende nochtans
inder daet bevonden soude worden vals ende van geender waer-
de te zijn / daer vooz hy in syn goet werck merckelijck soude
worden beschadicht/ ende 't selve komen in quade reputatie. So
was hy te rade geworden sieh te keeren tot ons/ seer eerbiedelijck
versoekende / dat wy hem gheliefden vande voozsz. Inuentie
Octrop te verleenen/ vooz den tijdt van vijf-en-twintigh jaeren/
ofte anderen tijde tot onser discretie/ ende dat het selve geduppen-
de niemant de voozsz Inuentie en sal moghen naer maken/ op se-
kere groote peynen by ons tegens de Contrabenteurs te statue-
ren. Welcken aengemerckt : S O O I S T, Dat wy ons
ter Bede van den vooznoemden Heere vander Straten genegen
vindende den selven Sheconsenteert/ Sheaccozdeert ende She-
oetropeert hebben/ Consenteren/ Accozderen ende Octroperen by
desen/ dat hy vooz den tijdt van vijftchien naest-kommende Ja-
ren alleene in dese Vereenighde Nederlanden/ Geassocierde
Land

Landschappen ende Steden sal maken/doen maken/practiseren/
 ende in't werck stellen de voorsz. sijne Inuentie van Linnewater/
 grof ende fijn / Caffetaen van allerley Colouren/ende Leyzen/
 van wat soorten de selve soude moghen zijn/ in voeghen ende als
 breeder hier voozen is geexpresteert/Verbiedende alle ende een pe-
 ghelijck Ingesetenen van dese Vereenighde Nederlanden/ Ge-
 associeerde Lantschappen ende Steden de voorsz. Inuentie bin-
 nen de voorsz. tijdt van vijftien naest-kommende Jaren directe-
 lijk of indirectelijck na te maecken/doen naer maken / practise-
 ren/of in't werck stellen/opte verbeurte van alle de nae gemaeck-
 te Linnewater/Caffetaen/Leyzen / ende daer en boven van een
 somme van duysent Carolus Guldens t appliceren/daer van een
 derdendeel ten behoebe van den Officier die de Calange doen sal/
 Het tweede derdepart ten behoebe vanden Armen/ende het reste-
 rende derdepart ten behoebe van den meer-ghenoemden Heere
 vander Straten/mits dat het sy een nieuwe Inuentie/noyt vooz
 desen in dese Vereenigde Nederlanden gebuyck/ gepractiseert/
 oft int werck ghestelt. Waeromme wy ontbieden/ ende Bevelen
 allen Justicierem/Officierem/ ende Magistraten der voorsz. ver-
 eenighde Nederlanden / Midtsgaders allen anderen die dit ee-
 nighsins souden mogen aengaen / den voornoemden Heere van-
 der Stratente laten ghenieten ende ghebuycken 't volkomen
 Effect van desen onsen Octroey/Consent ende Privilegie/Cesse-
 rende / ende doende Cesserem allen belet ende weder-segghe-
 ten contrarye. Gegeven in den Hage onder onsen Cachette / Para-
 phure/ende de Signature van onsen Griffier/opten twintichsten
 Decembris seshien hondert vijf ende dertich.

G. van Vosbergen vt.

Ter Ordonnantie vande Hoogh-
 gemelte Heeren Staten Generael.

Corn. Musch.

1635.